

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

**11a Etapa : SANT FELIU DE GUÍXOLS – LA CASA NOVA – COLL DE LA CREU
D'EN BARRAQUER – PLA DE SES PINYAQUES – TOSSA DE MAR**

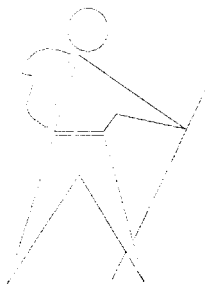
23 de maig de 2004

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	6	h
Àrea de la Selva. Esmorzar.	7,45	h
	8,15	h
Sant Feliu de Guíxols. Inici de l'excursió.	9,00	h
La Casa Nova. Reagrupament.	9,45	h
	9,55	h
Can Codolar. Reagrupament.	11,05	h
	11.15	h
Pla de les Pinyagues. Reagrupament.	12,20	h
	12,30	h
Tossa de Mar. Final d'etapa. Dinar.	14,00	
Sortida cap a Vilanova.	17,00	h
Vilanova i la Geltrú.	19,30	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'àrea de la Selva. Dinarem a Sant Feliu de Guíxols en arribar; hi ha restaurants.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom.**
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (**680102567**). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

11a Etapa : SANT FELIU DE GUÍXOLS – LA CASA NOVA – COLL DE LA CREU D'EN BARRAQUER – PLA DE SES PINYAQUES – TOSSA DE MAR

23 de maig de 2004

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Aquesta és una etapa ben diferent de l'etapa Palamós – Sant Feliu, ja que el GR 92 s'allunya de la costa i s'enfila a la serralada de l'Ardenya per a atènyer l'espectacular mirador del Puig Cadiretes (situat a 5 minuts del GR). L'etapa es pot dividir en tres trams amb característiques pròpies: Un primer tram en pujada i per terres interiors des de Sant Feliu fins al coll de la Creu d'en Barraquer. Segueix un segon tram, fonamentalment pla però a gran alçada amb molt bones vistes sobre el mar i sobre l'interior. I un tercer tram, a partir del Pla de les Pinyaques i el Puig Cadiretes, que és el descens cap a Tossa amb noves i precioses vistes sobre el mar i parts costaneres cap al sud.

NOTA Començarem l'etapa a la ronda Narcís Massanas (aproximadament al quilòmetre 1)

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

SANT FELIU DE GUÍXOLS (5 m).- Club nàutic. Se segueix el passeig dels Guíxols i el passeig de Mar sempre ran de la costa, tot resseguint la formosa badia de Sant Feliu. Es continua, ja cap a l'interior, per l'Av. Juli Garreta, Monestir de Sant Feliu i plaça del Monestir, carretera de Tossa, **ronda Narcís Massanas (direcció al cementiri)** i carrers Doctor Rovira, i del Pecher o carrer Macanada.

0:19	0:19	1,550
------	------	-------

Bifurcació.- Unió dels carrers Pecher i Macanada i sortida del poble. Al davant (oest) es tenen 4 pistes. Es pren la 2a a l'esquerra. Passats 100 m, en una bifurcació, es va a l'esquerra. A l'esquerra es té la riera de les Comes que acompanya el GR durant un tros de camí.

0:08	0:27	2,240
------	------	-------

Bifurcació.- Es deixa un trencall a la dreta.

0:06	0:33	2,730
------	------	-------

Bifurcació.- Es deixen 2 trencalls a l'esquerra que creuen la riera. Es continua amb la riera a l'esquerra. La pista comença a pujar.

0:05	0:38	3,030
------	------	-------

Bifurcació.- Es deixa un trencall a l'esquerra en una corba.

0:06 0:44 3,420

Carretera.- Cal seguir-la a l'esquerra en direcció a la urbanització de La Casa Nova. Atenció en aquest punt si es va en sentit contrari.

0:06 0:50 3,820

URBANITZACIÓ LA CASA NOVA.- S'hi entra pel carrer de la Merla.

0:11 1:01 4,500

LA CASA NOVA.- Casa que dona nom a la urbanització i gran plaça. Cal prendre el carrer de l'esquerra, continuar tot seguit pel carrer Pardal també a l'esquerra al costat d'un gran dipòsit d'aigua. Aviat el carrer es converteix en pista i surt de la urbanització.

0:07 1:08 5,040

Bifurcació.- Unió amb el GR 92-1 que s'ajunta per la dreta. Es deixa la pista i es pren un camí a la dreta en suau pujada. Cal no confondre's amb el GR 92-1 que ve de més a la dreta.

0:11 1:19 5,820

FONT DE LA GUILLA.- A l'estiu molt rarament hi raja aigua. Aviat es deixa un camí carreter a la dreta i el GR 92 segueix un camí de ferradura que primer és planer però que es va redreçant progressivament.

0:16 1:35 6,870

COLL DEL VIDRE (380 m).- El sender planeja en direcció sud, passa pel "Suro del Duro" i després puja tot revoltant per la dreta el Puig de les Cols o Puig Alt.

0:10 1:45 7,410

COLL DE L'ESCORPÍ (370 m).- Enforcament de camins. Unió per la dreta amb el PR-C 101 que portaria a Sant Baldiri, amb una derivació al Puig del Montclar, i que més endavant es retroba. El GR 92 pren el camí de l'esquerra que primer planeja per després anar baixant encarat al mar. Pocs metres dins del bosc hi ha el menhir anomenat "Es Terme Gros".

0:06 1:51 7,810

COLL DE LA CREU D'EN BARRAQUER (330 m).- Hi passa una ampla pista per la qual, a l'esquerra el PR-C 101 es separa del GR 92 i va en direcció a Sant Feliu de Guíxols per un itinerari molt interessant, a trams empedrat. Cal prendre, doncs, l'esmentada pista cap a la dreta. Aviat apareixen noves i esplèndides vistes sobre la costa.

0:11 2:02 8,640

CAN CODOLAR.- Runes d'aquesta masia fortificada d'estranya construcció.

0:09 2:11 9,360

LA TRENCADEA.- Cruïlla de camins. Per la dreta novament s'uneix al GR 92 el PR-C 101 procedent de l'ermita de Sant Baldiri. Cal seguir a peu pla per la mateixa pista. Es passa a prop d'un antic forn de calç i de la cova dels Lladres.

0:05 2:16 9,760

Bifurcació.- El PR-C 101 es separa per la pista de l'esquerra en direcció a Sant Grau d'Ardenya. El

GR 92 pren el camí carreter de la dreta que puja primer suaument per després redreçar-se.

0:14	2:30	10,690
------	------	--------

ROCA MIQUELA.- Malmesa per una massiva i indiscriminada extracció. En ser al carener es gaudeix d'una dilatada panoràmica: Llagostera i Cassà de la Selva en primer terme, més enllà els massissos de les Gavarres, el Montseny, les Guilleries, Rocacorba i al fons el perfil del Pirineu presidit pel Canigó. El GR 92 deixa definitivament el Baix Empordà i entra a la Selva.

0:16	2:46	11,970
------	------	--------

CAN CABANYES DE MONTAGUT.- Masia fortificada actualment enrunada.

0:06	2:52	12,420
------	------	--------

Bifurcació.- El GR 92 deixa la pista i pren a mà esquerra un sender que revolta el Puig de Montagut. Més endavant un corriol pot permetre assolir aquest cim i gaudir d'una bona panoràmica.

0:08	3:00	12,990
------	------	--------

Carretera GIV-6821 (Llagostera-Sant Grau d'Ardenya).- Cal seguir-la uns 50 m a l'esquerra per llavors prendre una pista a mà dreta que planeja en direcció sud-oest. En els trencalls que no constin en aquesta guia, cal seguir el camí més important.

0:08	3:08	13,620
------	------	--------

MENHIR DE CAN LLACH.- Petit menhir que es deixa a la dreta.

0:07	3:15	14,230
------	------	--------

PLA DE LES PINYAQUES (485 m).- Per la dreta, nord, un camí porta al Puig Cadiretes en uns 5 minuts, cota màxima de la serralada d'Ardenya amb una esplèndida vista i amb una placa commemorativa d'en Llibert Carulla, un dels promotors del GR 92.

Un cop visitat el cim, des del Pla de les Pinyaques el GR segueix recte i inicia la baixada cap a Tossa de Mar. Es deixa una pista a l'esquerra i una a la dreta. Si no es diu el contrari, cal seguir sempre per la pista principal.

0:08	3:23	14,920
------	------	--------

BARRAQUES D'EN TORDERA.- Es deixa un camí a l'esquerra. Més endavant se'n deixa un altre a la dreta que porta a la font dels Trèmols i a Montllor.

0:03	3:26	15,070
------	------	--------

MENHIR DE MONTLLOR.- situat en el marge dret. Esplèndida vista sobre Tossa i la costa.

0:03	3:29	15,270
------	------	--------

Bifurcació.- Corba a la dreta de la pista, que baixa. Es deixa la pista de l'esquerra, que puja.

0:14	3:43	16,320
------	------	--------

Bifurcació.- Es deixa l'ampla pista de l'esquerra que puja i que porta a l'Alzina Rodona.

0:04	3:47	16,620
------	------	--------

Cruïlla.- S'agafa la pista de l'esquerra per de seguida agafar la de la dreta, que baixa. La de l'esquer-

ra portaria a Sant Grau.

0:03 3:50 16,870

ERMITA DE LA MARE DE DÉU DE GRÀCIA (240 m).- En runes. Es deixa l'ampla pista de la dreta i es pren la de l'esquerra, que baixa.

0:03 3:53 17,070

Cruïlla.- Es deixa la pista de l'esquerra que porta a les Planes de n'Aromir i es pren la de la dreta. Poc abans, una erosionada drecera pot estalviar el revolt de la bifurcació. Més endavant es deixa un camí a l'esquerra.

0:08 4:01 17,770

Bifurcació.- Es deixa un camí a l'esquerra que portaria a Giverola. 50 m més endavant, a mà dreta es pot admirar el curiós Suro de la Custòdia (alzina surera).

0:04 4:05 18,070

PINS DEL BISBE.- Es deixa la pista de la dreta i es segueix recte avall.

0:04 4:09 18,370

COLL DEL SASTRE (225 m).- El camí de l'esquerra portaria a Cala Pola. El GR segueix per la dreta. 50 m més avall es deixa la pista de la dreta que portaria a la Font del Rector.

0:11 4:20 19,270

Bifurcació.- Es deixa un camí a l'esquerra que segueix la línia elèctrica, i després una altra pista a la mateixa mà.

0:04 4:24 19,570

ESPLANADA DE CAN MARTÍ.- Cruïlla de pistes al costat del càmping del mateix nom. Es deixa la pista de la dreta que va a can Sants. El GR 92 segueix la pista de l'esquerra entre el càmping i la riera de Tossa. 50 m més avall es deixa a la dreta un nou trencall que més avall travessa la riera.

0:04 4:28 19,920

RIERA DE TOSSA.- Pont de fusta per vianants sobre la riera i davant de l'entrada del càmping. Es continua per la mateixa riba, encara que també es pot anar per l'altra.

Aviat els camins de terra acaben i comença el tram asfaltat ja a les afores de Tossa.

0:06 4:34 20,390

URBANITZACIÓ MAS FONT.- Es deixa a l'esquerra l'entrada a la urbanització.

0:03 4:37 20,590

RIERA DE TOSSA.- Pont de l'11 de setembre, cal travessar-lo, així com la carretera de Llagostera, i continuar enfront pel carrer Dr. Fleming i després a l'esquerra per l'Av. Puerto Rico.

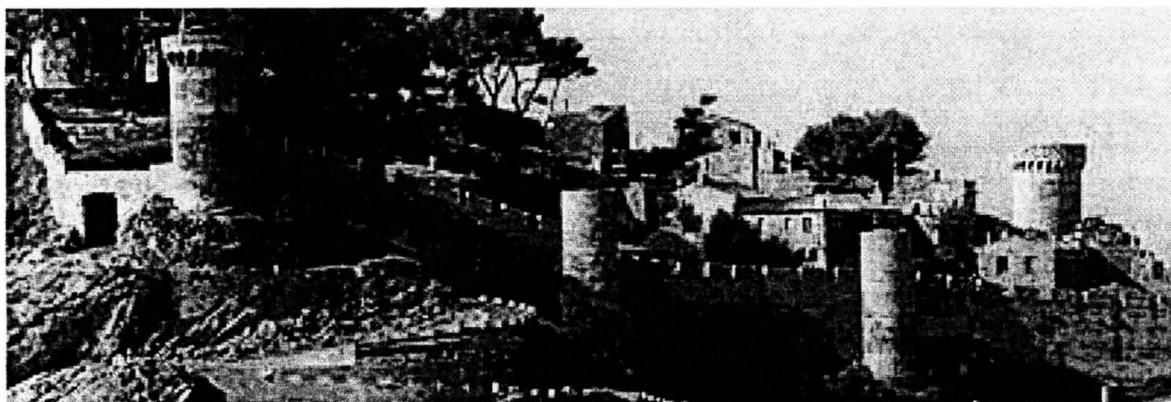
0:08 4:45 21,170

TOSSA DE MAR (10 m).- Estació terminal d'autobusos de Tossa.

TOSSA DE MAR

El terme municipal de Tossa s'estén a l'extrem oriental de la comarca de la Selva, ja al límit amb el Baix Empordà, al sector accidentat per la Serralada Litoral, en plena Costa Brava. Té una extensió de 38,18 km² i limita amb els termes de Lloret (oest), Vidreres i Llagostera (nord) i Santa Cristina d'Aro (oest). Al nord el terme s'alça el puig de les Cadiretes (519 m), punt culminant del massís que tanca per mar la depressió selvatana, també dit serra de Sant Grau pel santuari que es troba als seus vessants. Les seves aigües van a parar en bona part a la riera de Tossa, la vall de la qual centra el sector sud-oest del terme i que desemboca a la mar a llevant de la vila.

La costa és molt retallada i les petites cales i refugis que va formant han estat ocupades per urbanitzacions residencials o turístiques. Els principals accidents de la costa, de ponent a llevant, són Cala Morisca (compartida amb Lloret), l'àmplia platja de Llorell (amb les roques dites La Muladera Gran i la Muladera Petita), un llarg penya-segat amb la petita platja del Llevador, la roca del Moro, la punta dels Cards, Cala Moltó, fins arribar a la platja del Codolar (que fou el vell port de Tossa), damunt del qual s'aixeca la muralla de la Vila Vella de Tossa i que tanca per llevant el gran promontori del cap de Tossa (el 1917 s'hi bastí el far que destrossà la vella torre del castell).

S'obre aleshores la petita badia de Tossa, on desemboca la riera, tancada a llevant per l'Illa; el sector de platja per l'esquerra de la riera té per nom la Bauma, continuada per una estreta caleta dita la Mar Menu-da (en aquesta cala una tradició situa l'arribada miraculosa de Sant Ramon de Penyafort per mar amb la capa com a vela i el bàcul com a pal, després de naufragar en un viatge de retorn d'Itàlia). Segueix a continuació un altre penya-segat amb el petit abric de l'Infern en Caixa, Cala Bona i Cala Pola; mes enllà, el cap Pentiner separa Cala Giverola i la Cala de Sa Futadera i, després d'un altre penya-segat, ja a la fi del terme, hi ha la Cala de Sant Lionç i la petita platja oberta a la desembocadura de la riera de Vallpresona. Aquest darrer sector és presidit des de l'altura per l'antiga ermita de Sant Grau.

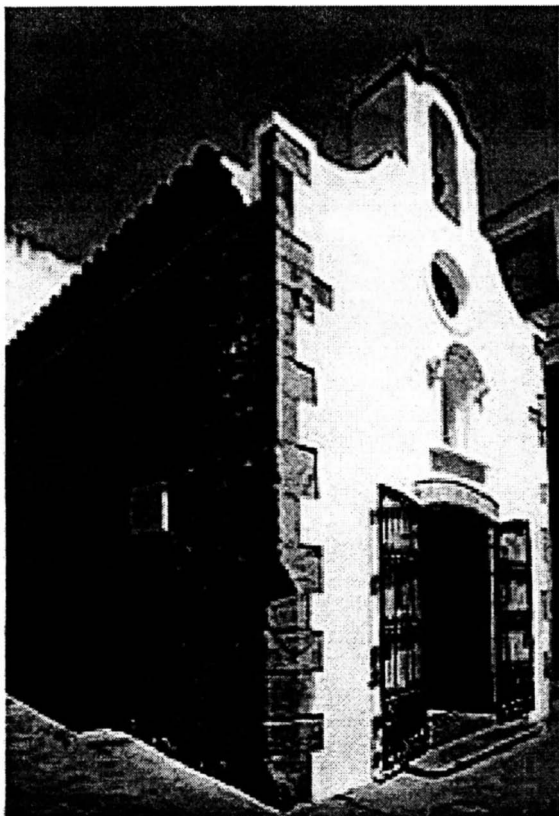
La vila de Tossa s'alça davant de la badia del seu nom, en part enfilada al promontori del cap de Tossa i es troba diferenciada en dues parts ben distintes, la Vila Vella, emmurallada, i la Vila Nova, zona d'expansió de l'anterior.

La Vila Vella forma un magnífic recinte murallat del segle XII, i constitueix un dels perfils més característics i coneguts de la Costa Brava. En el promontori hi havia hagut ja un poblat ibèric i se suposa que dins el clos fortificat n'hi hagué un altre, també fortificat, però més reduït, en època romana. El recinte actual (segles XII-XIV) conserva tres grans torres cilíndriques acabades en corseres formades per mènsules escalonades que sostenen petits arcs de punt rodó: la torre del Codolar (annexa al que fou el palau del governador), dita també de l'Homenatge, la torre de les Hores, prop la porta d'entrada de la vila (que allotja un rellotge públic), i la de Joanàs, a llevant, sobre la roca, dominant la mar. Hi ha quatre torres més petites intercalades en la cortina de la muralla, tres entre les de Joanàs i de les Hores i una entre la de les Hores i la del Codolar.

La gran torre del castell o fort medieval, que estigué molt anys convertida en molí de vent, fou enderrocada el 1917 quan es bastí l'actual far. En un dels punts més alts de l'interior de la Vila Vella hi ha les restes de la primitiva església parroquial, obra gòtica probablement del segle XIV. L'antic palau del batlle o governador, notable edifici gòtic, fou convertit el 1935 en Museu Municipal, i estatja restes arqueològiques, procedents de les excavacions locals, peces relatives a la història de Tossa i, sobretot, una mag-

nífica col·lecció de pintura i d'escultura de molts artistes vinculats amb la vila presidida per la Fantasia de Marc Chagall.

La Vila Nova té encara en la seva part més antiga alguns edificis i cases fortificades del segle XVI com la de Can Magí, gòtica amb barbacana prop del carrer del Codolar, i la de Can Gic. L'església parroquial de Sant Vicenç va començar a construir-se l'any 1755 per substituir l'antiga església del recinte emmurallat. És un edifici senzill, d'estil barroc popular, en el què destaquen la nau central, per la seva grandària, i la pica baptismal, clarament romànica. L'antic hospital de Sant Miquel va ser fundat com a hospital de pobres per Tomàs Vidal i Rey, un tossenc que va fer fortuna a Amèrica, l'any 1773. L'edifici consta de dues plantes, amb un pati central. En un lateral de l'edifici hi ha la capella de Sant Miquel, en la qual destaca l'altar barroc.

Té un gran encant la petita capella de la Verge dels Socors que fou edificada en el decurs del darrer quart del segle XVI, probablement com a ex-vot del mercader Antoni Caixa. L'edifici original ha sofert successives remodelacions fins que ha adquirit el seu estat actual. Situada als seus inicis en un lloc solitari del raval, la capella de la Verge dels Socors es va convertir en un punt clau per al desenvolupament urbà de Tossa i també en un important centre de la vida religiosa de la vila, per la gran devoció que li professaven mariners i negociants.

El conjunt de la Vila Nova és bigarrat i alegre, amb alguns edificis d'estil modernista, com la Casa Sans, ocupada a l'actualitat per l'hotel Diana. Va ser construïda l'any 1906 per encàrrec de Joan Sans, un indià que havia fet fortuna a Colòmbia amb el comerç del suro, per l'arquitecte Antoni de Falguera, que havia estat deixeble de Puig i Cadafalch i de Domènech i Muntaner.

Una festa popular que es manté amb vitalitat i té ressò a la comarca és la del Pelegrí de Tossa. Segons la tradició, en una epidèmia de pesta del segle XIV, en el moment que la malura feia més estralls, la població de Tossa féu el vot d'acudir cada any, en la persona d'un pelegrí fill

de la vila, a la capella de Sant Sebastià de Santa Coloma de Farners el dia de la festa del sant (20 de gener), si la pesta cessava. El pelegrí, acompanyat d'altres devots, camina els 40 km que separen Tossa de Santa Coloma i és rebut pels devots d'aquesta població que també l'acompanyen, després d'intercanviar petxines per pinyons i rams de farigola i marduix, a la capella del sant.

El santuari de Sant Grau s'aixeca als vessants del puig de les Cadiretes, a 360 m d'altitud, presidint la retallada costa, en un indret boscós i dominant una panoràmica esplèndida. La història del santuari es remunta a una llegenda popular que diu que Sant Grau d'Aurillac hi va viure en el segle IX i que, l'any 1200, la reina Maria de Montpel·lier, mare d'en Jaume I el Conqueridor, va aconseguir obtenir pel santuari unes relíquies del Sant en qüestió, que provenien d'Aurillac, les quals hi van ser rebudes amb gran solemnitat. Centre de devoció comarcana, abandonat des de la Guerra del Francès, fou reconstruït el 1882.

A les rodalies de Tossa s'han trobat restes de varies vil·les romanes rurals. La més important és la vil·la romana dels Ametllers, que és considerada com una de les vil·les rurals més interessants de l'antiga província romana Tarraconense. Consta de dues parts, la urbana i la rústica. Degut a la seva importància, encara es troba en fase d'excavació. Les restes d'un conjunt termal, d'un hipocaust, de mosaics, d'un *lacus* i de la base d'una premsa, entre altres, evidencien la vàlua d'aquest establiment.

Els fragments de mosaics i d'estuc trobats en aquesta vil·la palesen la seva riquesa i els atuells de ceràmica són testimonis d'un comerç ininterromput amb el món mediterrani durant l'època romana. Els estris del camp, de la pesca i dels telers parlen d'activitats agrícoles i marítimes: blat, vi, oli i peix salat que hom exportava en vaixells de cabotatge. Agulles de cap, culleretes i estils d'os o d'ivori ens rememoren

la vida quotidiana. Moltes d'aquestes troballes estan exposades a la secció arqueològica del Museu Municipal de Tossa.

La Babel de les Arts

Ja des de finals del segle XIX, Tossa de Mar s'havia convertit en un pol d'atracció de pintors paisatgistes que venien a la vila atrets per la bellesa del seu paisatge. Juntament amb Olot, Cadaqués i Sitges, Tossa es convertí en un dels indrets més suggerents per a molts artistes. Podem fer esment de pintors com Mir, Gimeno, Roig i Soler, Barrau, Vilallonga, Colom, Masriera, Brull, Galwey, Canals, Espinal, i Badrinas, entre altres. La majoria d'aquests pintors, varen fer llargues estades a Tossa.

El 1916 arribaren a Tossa de Mar la pintora georgiana Olga Sacharoff, el seu marit Otto Lloyd, i el pintor anglès Galwey. Durant la primera meitat dels anys trenta, concretament entre 1932 i 1936, arribaren a Tossa intel·lectuals i artistes multidisciplinaris de diversa procedència. Artistes catalans i estrangers van fer de Tossa el seu punt de confluència. Hi van venir escriptors, crítics, filòsofs, poetes, arquitectes, decoradors, escultors (Brignoni, Mm.Dem), pintors (Metzinger, Schuilein, Kars, Masson, Petersen, Chagall, Goldberg, Lévy, Janssen, Kamp, Mac-Nab, Zügel, Kaminagai, Gen Paul, Klein, Caillard.....), teòrics d'art, etc. D'entre els artistes catalans, cal citar els escultors Enric Casanovas i Enric Monjo, i els pintors Pere Creixams, Rafael Benet, Emili Armengol, Manuel Humbert, Oleguer Junyent, i Perrin.

A la petita vila marinera, es produí un aiguabarreig vitalíssim d'avantguarda mai vist. Va ser una època tan eclèctica que Rafael Benet qualificà Tossa de Mar de "Babel de les Arts". No hi havia una cohesió estilística, no es pot identificar el nucli d'artistes que treballaren a Tossa amb un sol estil artístic, ni tampoc crearen cap escola. Els artistes de la "Babel de les Arts", eren seguidors del fauisme, de l'impressionisme, del neo-impressionisme, de l'expressionisme, simples amants del paisatge i de les seves possibilitats. Però tots varen coincidir en el fet d'escollir la vila de Tossa per passar-hi temporades.

El crític d'art i pintor Rafael Benet assenyalà com a causes d'aquest singular fenomen: el malestar polític europeu, el relatiu bon preu de la vida a la vila i la proximitat de la frontera francesa. D'altra banda, cal dir que el pintor català Pere Creixams, que va ser un dels primers artistes que van descobrir Tossa, i un dels principals que la van fer conèixer i estimar a molts pintors i intel·lectuals, actuà també de catalitzador dels artistes internacionals que coneixia de la seva etapa de París, coincidint amb l'efervescència de l'avantguarda a Montmartre.

BIBLIOGRAFIA

- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 3. El Gironès, la Selva i la Garrotxa. Fundació Enciclopèdia Catalana.
- ** Gran Enciclopèdia Catalana.
- ** Baix Empordà. Mapa Comarcal de Catalunya. Escala 1:50.000 Institut Cartogràfic de Catalunya (2002).
- ** Selva. Mapa Comarcal de Catalunya. Escala 1:50.000 Institut Cartogràfic de Catalunya (2003).
- ** Topoguia del GR-92.FEEC- CS. (2004)
- ** <http://www.infotossa.com/>
- ** <http://www.tossa.com/index.htm>

